

Занизили середню для лікарняних чи оплатили менше днів - додаткове фінансування через ПФУ?

1. Якщо була допущена помилка в розрахунку середньої зарплати - **Службова записка і Бухгалтерська довідка.**
2. Якщо уповноважена особа невірно визначила кількість днів для оплати чи невірно зазначений відсоток оплати - **має бути рішення страхувальника чи уповноваженої особи.**
3. На підставі Бухгалтерської довідки чи рішення страхувальника проводять донарахування в бухобліку.
4. Далі формується Корегуюча заява-розрахунок для отримання додаткового фінансування.

Донараховують лікарняні за той місяць, на який фактично припадає тимчасова непрацездатність.

Донараховані суми лікарняних відносять до бази оподаткування ПДФО за той місяць, за який вони донараховані. **У 4ДФ - це дохід місяця, у якому суми фактично донараховані.**

Донараховані суми лікарнянних і декретних відносять до бази нарахування ЄСВ за той місяць, за який вони донараховані. У реквізиті 10 додатку Д1 зазначається місяць, за який нараховані суми.

Під час розрахунку середньої зарплати за Порядком № 1266 орієнтуємося на місяць, за який відображені суми у Держреєстрі.

Чому потрібно виплатити належну зарплату працівнику?

Стаття 233. Строки звернення до суду за вирішенням трудових спорів

Працівник **може звернутися із заявою про вирішення трудового спору безпосередньо до суду в тримісячний строк з дня, коли він дізнався або повинен був дізнатися про порушення свого права**, крім випадків, передбачених частиною другою цієї статті.

Із заявою про вирішення трудового спору у **справах про звільнення працівник має право звернутися до суду в місячний строк** з дня вручення копії наказу (розпорядження) про звільнення, а **у справах про виплату всіх сум, що належать працівникові при звільненні, - у тримісячний строк з дня одержання ним письмового повідомлення про суми**, нараховані та виплачені йому при звільненні (стаття 116).

Для звернення роботодавця до суду **в питаннях стягнення з працівника матеріальної шкоди, заподіяної підприємству, установі, організації, встановлюється строк в один рік з дня виявлення заподіяної працівником шкоди**.

Стаття 234. Поновлення судом строків, пропущених з поважних причин

У разі пропуску з поважних причин строків, установлених статтею 233 цього Кодексу, **суд може поновити ці строки, якщо з дня отримання копії наказу (розпорядження) про звільнення або письмового повідомлення про суми, нараховані та виплачені працівникові при звільненні (стаття 116), минуло не більше одного року**.

КОМПЛЕКСНІ
БЮДЖЕТНІ
СИСТЕМИ

У яких випадках і за яких умов КЗпП дозволяє утримати зайво нараховану зарплату?

Зайво нарахована зарплата може бути відрахована за таких умов:

1) якщо це ЛІЧИЛЬНА ПОМИЛКА

2) не минуло місяця з дня виплати неправильно обчисленої суми

3) виданий наказ керівника не пізніше 1 місяця з дня виплати

4) працівник не заперечує проти відрахування

5) відрахування не може перевищувати 20% суми до виплати

При звільненні працівника до закінчення того робочого року, в рахунок якого він вже одержав відпустку, за невідроблені дні відпустки

для відрахування переплачених
потрібен лише наказ керівника

Повернення авансу, виданого в рахунок заробітної плати = погашення боргу

КОМПЛЕКСНІ
БЮДЖЕТНІ
СИСТЕМИ

Коли виникає обов'язок нарахувати компенсацію за затримку виплати зарплати?

Компенсація втрати частини доходів сплачується лише в разі, коли ці доходи не мають разового характеру.

ч. 2 ст. 2 Закону України "Про компенсацію громадянам втрати частини доходів у зв'язку з порушенням строків їх виплати" від 19.10.2000 № 2050-III

Порядок проведення компенсації громадянам втрати частини грошових доходів у зв'язку з порушенням термінів їх виплати затверджено постановою КМУ від 21.02.2001 N 159.

Компенсація громадянам втрати частини грошових доходів у зв'язку з порушенням термінів їх виплати проводиться у разі затримки **на один і більше календарних місяців** виплати грошових доходів (п. 2 Порядку № 159)..

Сума компенсації обчислюється як добуток нарахованого, але не виплаченого грошового доходу за відповідний місяць (після утримання податків і обов'язкових платежів) і приросту індексу споживчих цін (індексу інфляції) у відсотках для визначення суми компенсації, поділений на 100 (п. 4 Порядку № 159).

Якщо **на дату виплати заборгованості по зарплати працівник уже звільнився, тоді з дня звільнення нараховується** не компенсація у зв'язку з несвоєчасною виплатою зарплати відповідно до Порядку № 159, **а середній заробіток за затримку розрахунку при звільненні** відповідно до ст. 117 КЗпП.

**КОМПЛЕКСНІ
БЮДЖЕТНІ
СИСТЕМИ**

Що робити якщо виявили нелічильну помилку ?

Працівник працює на дату виявлення помилки

1. Працівник сам повернув зайву суму до каси чи на рахунок

2. Працівник не хоче повертати зайво виплачену йому суму

3. Відшкодування винною особою

4. Установа (КНП) звертається з позовом до суду про стягнення зайво виплаченої суми винною особою

Працівника вже не працює на дату виявлення помилки

1. Працівник повернув зайво отриману суму добровільно

2. Відшкодовує винна особа - за наявності вини

КОМПЛЕКСНІ
БЮДЖЕТНІ
СИСТЕМИ

Скільки можна відрахувати з зарплати щомісяця у зв'язку з переплатою?

Стаття 128. Обмеження розміру відрахувань із заробітної плати

При кожній виплаті заробітної плати **загальний розмір усіх відрахувань не може перевищувати двадцяти процентів**, а у випадках, окремо передбачених законодавством України, - **п'ятидесяти процентів заробітної плати, яка належить до виплати працівникові.**

При відрахуванні з заробітної плати за кількома виконавчими документами за працівником у всякому разі повинно бути збережено п'ятдесят процентів заробітку.

Якщо відрахування проводиться за наказом керівника відповідно до п. 2 ч. 2 ст. 127 КЗпП - діє обмеження для відрахування - 20% суми до виплати.

Якщо утримуємо більшу суму - порушення вимог законодавства про працю - абз. 10 ч. 2 ст. 265 КЗпП - передбачений штраф у розмірі 1 МЗП, що діє на день виявлення порушення.

Працівник може в добровільному порядку внести суми в касу чи на рахунок установи (КНП) чи написати заяву про відрахування певної суми в рахунок погашення боргу - тоді це обмеження не діє.

КОМПЛЕКСНІ
БЮДЖЕТНІ
СИСТЕМИ

У серпні нарахували подвійну зарплату - у вересні утримали зайву: що зі страховим стажем?

Приклад 15

У серпні 2023 помилково нарахували зарплату за весь місяць - **7800 грн.** і **оплату 24 к. дн. відпустки за 14 днів серпня - 4200 грн.** і **за 10 днів вересня - 3000 грн.**

У вересні 2023 нарахували зарплату - **4100 грн** і відрахували зайво нараховану зарплату **за серпень - 4400 грн.**

За працівником залишився навіть борг - 300 грн.

Які норми законодавства порушено у цьому випадку:

- не дотримано 20% обмеження зі ст. 128 КЗпП: не можна було відраховувати більше ніж:
 $(4100 \text{ грн} \times 80,5\%) \times 20\% = 697 \text{ грн};$
- не можна показати у додатку Д1 Податкового розрахунку за вересень 2023 “мінусову суму зарплати” - “-300 грн”;
- страховий стаж у працівника за вересень 2023 буде менше місяця.

База нарахування ЄСВ за вересень 2023: $(3000 \text{ грн} + 4100 \text{ грн} - 4400 \text{ грн}) = 2\,700 \text{ грн}.$

До страхового стажу потрапить лише: $2\,700 \text{ грн} / 6\,700 \text{ грн} = 0,4 \text{ місяця}.$

Переплачені відпускні через неправильне застосування Порядку № 100 - не можемо утримати з працівника!

Не підлягає поверненню безпідставно набута заробітна плата і платежі, що прирівнюються до неї, пенсії, допомоги, стипендії, відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю, аліменти та інші грошові суми, надані фізичній особі як засіб до існування, якщо їх виплату здійснено фізичною або юридичною особою добровільно, за відсутності рахункової помилки з її боку і недобросовісності з боку набувача.

Ст. 1215 Цивільного Кодексу України

Якщо це не лічильна помилка і працівник не хоче добровільно повертати кошти:

- 1 - не можемо відрахувати кошти з його зарплати;**
- 2 - немає сенсу звертатися до суду - працівника захищає ст. 1215 ЦКУ;**
- 3 - стягнути шкоду з винного працівника (за наявності вини).**

Відповідно до ч. 1 ст. 136 КЗпП покриття шкоди працівниками в розмірі, що не перевищує середнього місячного заробітку, провадиться за розпорядженням роботодавця шляхом відрахування із заробітної плати працівника.

**КОМПЛЕКСНІ
БЮДЖЕТНІ
СИСТЕМИ**

Завищили компенсацію за невикористану відпустку при звільненні - шукаємо винну особу?

Для того, щоб керівник видав наказ (розпорядження) про відрахування з зарплати працівника суми заподіяної шкоди має бути дотримано одночасної наявності таких чотирьох умов (ст. 130 КЗпП):

- наявність прямої дійсної шкоди;
- протиправність дій працівника або його бездіяльність;
- причинний зв'язок між протиправним порушенням обов'язків працівника і нанесенням майнової шкоди;
- вина працівника.

За відсутності хоча б однієї з умов не можна застосовувати матеріальну відповідальність.

Розпорядження роботодавця має бути зроблено **не пізніше двох тижнів з дня виявлення заподіяної працівником шкоди і звернено до виконання не раніше семи днів з дня повідомлення про це працівникові.**

Якщо працівник не згоден з відрахуванням або його розміром, трудовий спір за його заявою розглядається в порядку, передбаченому законодавством (ч. 2 ст 136 КЗпП).

Виявили переплату лікарняних: як діяти роботодавцю?

Працівнику переплатили лікарняні: помилка в стажі, невірний алгоритм розрахунку, середня чи денна виплата

Працівник уже звільнений на дату виявлення помилки

ВАРІАНТ 1 - Працівник написав заяву про відрахування з зарплати чи повернув зайву суму до каси, на рахунок

ВАРІАНТ 2 -
Не відраховуємо, бо не маємо права

1 - може добровільно повернути зайві кошти;
2 - відшкодування виною особою.

Надмірно використану суму страхових коштів належить повернути на рахунок ПФУ (3 дні) + подати Корегуючу заяву-розрахунок до ПФУ

ВАРІАНТ 3 - Не варто звертатися з позовом до суду про стягнення зайво виплаченої суми з працівника – шансів немає

ВАРІАНТ 4 - Якщо є винна особа - стягнути з неї (за її згоди).
Якщо винна особа не згода відшкодувати - звернутися до суду з позовом про стягнення нанесеної шкоди (переплата ЛН)

**КОМПЛЕКСНІ
БЮДЖЕТНІ
СИСТЕМИ**

Переплатили декретні - утримати з працівниці не можемо, але перерахувати до Фонду - мусимо!

Працівниці переплатили декретні: невірний алгоритм розрахунку, середня зарплата, незастосування обмеження

1 - Не відраховуємо, бо не маємо права - заборона в ст. 73 Закону № 1404

2 - Працівниця може добровільно повернув зайву суму до каси, на рахунок

3 - Відшкодування виною особою (за наявності доведеної вини).

Надмірно використану суму страхових коштів належить повернути на рахунок ПФУ (3 дні) + подати Корегуючу заяву-розрахунок до ПФУ

Стаття 129. Заборона відрахувань з вихідної допомоги, компенсаційних та інших виплат

Не допускаються відрахування з вихідної допомоги, компенсаційних та інших виплат, на які згідно з законодавством не звертається стягнення.

**КОМПЛЕКСНІ
БЮДЖЕТНІ
СИСТЕМИ**

На які виплати працівникам не звертається відрахування

Стаття 73. Кошти, на які не може бути звернено стягнення

1. Стягнення не може бути звернено на такі виплати:

1) **вихідну допомогу, що виплачується в разі звільнення працівника;**

2) компенсацію працівнику витрат у зв'язку з переведенням, направленням на роботу до іншої місцевості чи службовим відрядженням;

3) **польове забезпечення, надбавки до заробітної плати, інші кошти, що виплачуються замість добових і квартирних;**

<...>

5) **допомогу у зв'язку з вагітністю та пологами;**

6) одноразову допомогу у зв'язку з народженням дитини;

7) допомогу при усиновленні дитини;

<...>

11) **допомогу на лікування;**

12) **допомогу на поховання;**

<...>

Закон України “Про виконавче провадження” від 02.06.2016 № 1404-VIII

СИСТЕМИ

Притягнення до матеріальної відповідальності: суди

Притягнення працівників до матеріальної відповідальності під час виконання службових обов'язків – судова практика:

Суди визначають, порушення яких конкретних норм стали причиною завданої шкоди.

Суди вважають: якщо дії працівника, які не порушують законодавство про працю, є правомірними, а тому не можуть кваліфікуватися як трудові правопорушення.

Не можна застосовувати заходи матеріальної відповідальності, якщо невиконання трудових обов'язків працівником, зумовлене станом його здоров'я чи внаслідок недостатньої кваліфікації.

Обмежена матеріальна відповідальність може бути застосована, якщо працівник перебуває у трудових відносинах з підприємством і заподіяв матеріальну шкоду внаслідок невиконання чи неналежного виконання трудових обов'язків, покладених на нього трудовими договорами.

Перш ніж порушувати питання про притягнення “винної” особи до матеріальної відповідальності слід перевірити:

- ▶ чи можна кваліфікувати допущену помилку як невиконання трудових **обов'язків внаслідок недостатньої кваліфікації**;
- ▶ чи належить та робота, під час якої допущена помилка до трудових обов'язків, покладених на працівника трудовими договорами (посадовою інструкцією;
- ▶ чи причинний зв'язок між протиправним порушенням обов'язків працівника і нанесенням майнової шкоди та чи є вина працівника .

**КОМПЛЕКСНІ
БЮДЖЕТНІ
СИСТЕМИ**

Як відображати нарахування та сторнування у Д1 Податкового розрахунку

Додаток Д1 Податкового розрахунку:

Якщо не показали у звітності нараховану суму чи навпаки показали зайві суми – використовуються коди типу нарахувань «2» і «3» для виправлення у

- уточнюючому Податковому розрахунку;
- Податковому розрахунку за звітний період.

Обчислення єдиного внеску здійснюється на підставі бухгалтерських та інших документів, відповідно до яких провадиться нарахування (обчислення) або які підтверджують нарахування (обчислення) виплат (доходу), на які відповідно до цього Закону нараховується єдиний внесок.

Ставки застосовуються на день, що діяв на момент нарахування доходу (ст. 9 Закону про ЄСВ). Основний критерій – коли відбулося нарахування зарплати - у тому місяці й показуємо в додатку Д1.

Додаток Д1 Податкового розрахунку:

Порядок відображення залежить від виду виплати:

- **донарахування і сторнування лікарняних, відпускних і декретних** - завжди у реквізиті 10 зазначають місяць, за який нараховано
- **донарахування та сторнування зарплати** відображається як виплата поточного місяця;
- **сторнована зарплата і замість неї** нараховані лікарняні, відпускні чи декретних - **зарплату** показуємо із зазначенням у реквізиті 10 місяця, за який її сторнували.

Чи потрібно подавати уточнюючий Розрахунок у разі виправлення зарплатних помилок?

Помилка у нарахуванні лікарняних, декретних, відпускних

Уточнювати Податковий розрахунок за попередні періоди не обов'язково - можна показати в поточному

Якщо донарахування чи сторнування лікарняних, декретних, відпускних:

- до бази нарахування ЄСВ за місяць, за який донарахована чи сторнована ці суми;
- до бази оподаткування ПДФО за місяць, за який донарахована чи сторнована виплата.

Донараховані сторновані суми відображаються у додатках Д1 Податкового розрахунку як нараховані виплати у **місяці нарахування із зазначенням у реквізиті 10 - місяця, за які нараховані.**

У 4ДФ - як нарахований дохід поточного місяця.

Помилка у нарахуванні зарплати, доплат, надбавок, індексації

Уточнювати Податковий розрахунок немає підстав.

Якщо донарахування чи сторнування зарплати:

- до бази нарахування ЄСВ за місяць, у якому донарахована чи сторнована виплата;
- до бази оподаткування ПДФО за місяць, у якому донарахована чи сторнована виплата.

Донараховані сторновані суми відображаються у додатках Д1 і 4ДФ Податкового розрахунку як виплати поточного місяця за поточний звітний період.

КОМПЛЕКСНІ
БЮДЖЕТНІ
СИСТЕМИ

Як відображати нарахування та сторнування у 4ДФ Податкового розрахунку

У Податковому розрахунку нарахування та виплату доходу (зарплати) показуємо:

У 4ДФ Податкового розрахунку відповідно **нарахування, донарахування, сторнування – у місяці нарахування, виплату – у місяці виплати.**

Якщо у 4ДФ Податкового розрахунку після звільнення працівника відображаються нарахування і донарахування зарплати, відпускних, лікарняних -

- у місяці нарахування - показуємо нарахування доходу;**
- у місяці виплати – виплати;**
- нарахування та перерахування податків - теж у відповідних місяцях .**

АЛЕ:

Всі нараховані чи донараховані після звільнення виплати - показуємо з ознакою доходу “127”.

КОМПЛЕКСНІ
БЮДЖЕТНІ
СИСТЕМИ

Донараховані виплати після звільнення: як показати у 4ДФ?

Для осіб, які працюють у сільському господарстві, зайняті на сезонних роботах, виконують роботи (надають послуги) за цивільно-правовими договорами, творчих працівників (архітекторів, художників, артистів, музикантів, композиторів, критиків, мистецтвознавців, письменників, кінематографістів), та інших осіб, які отримують заробітну плату (дохід) за виконану роботу (надані послуги), строк виконання яких перевищує календарний місяць, єдиний внесок нараховується на суму, що визначається шляхом ділення заробітної плати (доходу), виплаченої за результатами роботи, на кількість місяців, за які вона нарахована.

Зазначений порядок нарахування внеску поширюється також на осіб, яким після звільнення з роботи нараховано заробітну плату (дохід) за відпрацьований час або згідно з рішенням суду - середню заробітну плату за вимушений прогул.

ч. 2 ст 7 Закону про ЄСВ

Нараховані після звільнення виплати за відпрацьований час:

- є об'єктом нарахування ЄСВ;
- база нарахування ЄСВ: **Загальна сума зарплати / кількість місяців, за які вона нарахована.**
- **у додатку Д1 показуємо за місяці, за які ці суми нараховані і вказуємо КТН - "1".**

На нараховані після звільнення виплати за не відпрацьований час - ЄСВ не нараховується: відпускні, компенсація за невикорістані відпустки, лікарняні, середній заробіток за затримку розрахунку.

Виправлення помилки за кілька років?

В листопаді 2019 року посадовій особі ОМС була збільшена надбавка за вислугу років. Попередній бухгалтер не врахував це розпорядження та продовжував нараховувати вислугу по попередній процентовці.

В листопаді 2023 року було виявлено помилку. Які подальші дії бухгалтера? Зрозуміло, що потрібно донарахувати. За весь період чи лише за 2023 рік? Треба скласти бух.довідку чи потрібно розпорядження?

1. У разі збільшення розміру надбавки за вислугу років видається наказ чи розпорядження (він мав бути виданий у 2019 році).

2. Факт виявлення помилки має бути викладений у службовій записці на ім'я керівника.

Але не нараховувати надбавку 4 роки!!!

3. Варто видати розпорядження у листопаді 2023 (на підставі службової записки) - керівник відповідає за використання бюджетних коштів і має прийняти рішення.

Проблема 1 - Держпраці може перевірити будь-який період.

Проблема 2 - Кошторисом перебачені кошти лише на витрати поточного бюджетного року.

4. Далі потрібно скласти Бухгалтерську довідку

5. Вся сума нарахованої надбавки за попередні роки буде включатися до бази нарахування ЄСВ і ПДФО у місяці нарахування.

Працівник може звернутися до суду (протягом 3 місяців як дізнався). Якщо суд визнає вимоги працівника обґрунтованими, тоді за рішенням суду є право списати недоплату з рахунку установи

Дякую за увагу!

ВЕБІНАР ДЛЯ ПРЕДСТАВНИКІВ БЮДЖЕТНИХ ТА КОМУНАЛЬНИХ УСТАНОВ

Лістрова Світлана

22.11.2023

**КОМПЛЕКСНІ
БЮДЖЕТНІ
СИСТЕМИ**